

Tid Torsdagen den 28 augusti 2014, kl. 16:00 – 16:15
Plats Bråvallasalen, Stadshuset
Justerat Torsdagen den 28 augusti 2014

Joakim Larsson

Maria Östberg Svanelind

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Joakim Larsson (M) ordföranden

Maria Östberg Svanelind (S), vice ordföranden

Jan Tigerström (M)

Lars Svärd (M)

Theréz Randquist (M)

Per Hallberg (M)

Daniel Forslund (FP)

Karl Malmqvist (C)

Lars Arell (S)

Maria Nygård (S)

Åke Askensten (MP)

Tjänstgörande ersättare:

Elin Olsson (MP)

för Anna Bäcklund (MP)

Ann-Margarethe Livh (V)

för Clara Lindblom (V)

Ersättare:

Gustav Johansson (M)

Eva Ångström (M)

Maria Hagbom (M)

Inga Osbjer (FP)

Kenneth Nilsson (S)

Håkan Olander (S)

Lennart Tonell (MP)

Tjänstemän:

Förvaltningschefen Krister Schultz, Ann-Charlotte Bergqvist, Jennie Almgren, Marita Anheim, Mårten Frumerie, Gunnar Jensen, Filip Borgelin, Åsa Wigfeldt, Maria Stigle samt personalföreträdaren Björn Bergebo §§ 1-8 och borgarrådssekreteraren Martin Edgélius.

§ 21**Program för stadsdelarna Hammarbyhöjden och Björkhagen. Svar på remiss av programförslag.****Reviderat utredningsbeslut**

Dnr E2014-001158

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C):

- 1 Exploateringsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar till stadsbyggnadsnämnden på programremiss för stadsdelarna Hammarbyhöjden och Björkhagen, SDp 2012–10147.
- 2 Exploateringsnämnden godkänner kontorets förslag till reviderat utredningsbeslut omfattande 10 mnkr.
- 3 Exploateringsnämnden anför därutöver följande:

Det föreliggande programförslaget lyckas mycket väl i ambitionen att ta det positiva helhetsgrepp över byggnation i Hammarbyhöjden och Björkhagen som tidigare har efterfrågats. Att staden nu kan ta ett mer samlat grepp över planeringen av bostäder, parker samt utbyggnad av kommunal och kommersiell service i området är oerhört positivt.

Programmet föreslår en väl avvägd balans mellan behovet att möta den växande stadens behov med en förädling av stadsdelens naturvärden. Tusentals nya stockholmare kommer snart kunna välkomnas till stadsdelen.

En särskilt angelägen del av programmet är möjligheten att bygga bort den barriär som Hammarbyvägen idag utgör mellan stadsdelarna Hammarbyhöjden och Sjöstad. Överdäckningen av Hammarbyvägen är angelägen och nyckeln till en bättre boendemiljö och enklare kommunikationer för alla de som bor i stadsdelen och bör därför utredas noga. Dessutom är en ny koppling från Hammarbyhöjden ner mot Hammarby Fabriksväg och Hammarby Sjöstad viktig för att avlasta befintliga vägar i området när antalet invånare i området ökar.

- 4 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 4 juni 2014.

Kontoret föreslår att exploateringsnämnden beslutar enligt följande:

- 1 Godkänna kontorets tjänsteutlåtande som svar till stadsbyggnadsnämnden på programremiss för stadsdelarna Hammarbyhöjden och Björkhagen, SDp 2012–10147.
- 2 Godkänna kontorets förslag till reviderat utredningsbeslut omfattande 10 mnkr.
- 3 Omedelbart justera paragrafen.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar att i huvudsak bifalla kontorets förslag till beslut och att därutöver anföras:

Vi socialdemokrater konstaterar att bostadsfrågan är central för stadens fortsatta utveckling. Det finns en bred politisk enighet om att bygga 140 000 bostäder fram till 2030. Ytterst handlar det om social rättvisa, att fler får möjlighet att bo bra, såväl de barn och unga som idag växer upp här som de som flyttar hit för arbete och studier. Det innebär att det kommer att byggas i hela staden, både på malmarna och i ytterstaden. Men det ska göras med hänsyn taget också till kulturhistoriska värden och exploaterings påverkan på angelägna miljövärden.

Att det planeras bostäder så att fler kan bo nära t-bana, grönområde och staden, ser vi därför som positivt. Samtidigt finns det en målkonflikt mellan fler bostäder och ett bevarande av våra omtyckta och välanvända grönområden. Vi tror att de till synes motstridiga intressena måste gå att förena. Även med de i programmet föreslagna nya bostäderna blir större delen av grönområdena kvar och kommer att utvecklas för en bredare användning.

I Stockholm råder idag brist på bostäder och framförallt brist på hyresrätter. Därför är det viktigt att en betydande andel, mer än hälften, av de bostäder som planeras blir hyresrätter. Av dessa bör minst 20 procent bli små lägenheter så att unga och studerande kan få en bostad och de får inte kosta mer än att de kan efterfrågas av unga och hushåll med medelinkomster. Genom en annan och mer utvecklad

markpolitik än dagens, snabbare planprocesser och investeringsstöd till små hyresrätter och studentbostäder kan kostnaderna för nyproduktionen pressas. Här bör allmännyttan, liksom i tidigare perioder av stor bostadsbrist få en ledande roll och få minst hälften av alla markanvisningar för hyresrätter.

Vi ser också behov av att äldreboende byggs. Det räcker inte med att planera enbart för förskolor, skolor och servicelokaler. Det kan likaså finnas behov av att planera ytterligare gruppboende för personer med funktionshinder.

Vi vill också framhålla att processen i programarbetet, med tidigt samråd och stor öppenhet har gett många medborgare möjlighet att påverka programmets utformning. Vi är positiva till huvuddragen i programförslaget, men följande frågor måste belysas bättre i det kommande detaljplanarbetet.

Hammarbyskogen

Vi är försiktigt positiva till bebyggelse i Hammarbyskogen. Innan beslut om omfattningen kan tas måste miljökonsekvenserna av att bygga i förkastningen mellan Hammarbyhöjden och Hammarby sjöstad utredas vidare. Detta är högt miljöklassade områden och en försvagning av den ekologiska spridningskorridoren mellan Nackareservatet och Årstaskogen kan bli ett för högt pris att betala.

En eventuellt ny bebyggelse måste anpassas till områdets karaktär. Gestaltningen och placeringen av nya byggnader får inte bryta de siktlinjer och gångvägar som idag ger närheten till Hammarbybacken och Nackareservatet.

Det nya området bör ha ett helhetstänk kring miljö och hållbarhet. Det gäller såväl byggmaterial som hur gårdar utformas samt att skapa förutsättningar för bil- och lådcykelpooler.

Trafiksituationen – överdäckningen av Hammarbyvägen och ny lokalgata genom Hammarbyskogen

Det saknas en ordentlig ekonomisk analys och en tidsplan kring förslaget om överdäckningen. De olika delarna i förslaget förutsätter varandra och vi delar stadsdelsförvaltningens synpunkt att det är viktigt att förslaget om överdäckningen kan genomföras inom en snar framtid. Detta förutsätter också ett gemensamt planarbete med berörda projekt i Hammarby sjöstad. Om inte en överdäckning kan göras enligt programförslaget kommer givetvis inte lika mycket bostäder att kunna byggas i dessa delar, men även i

Hammarbyskogen.

I förslaget föreslås att en ny lokalgata dras från Finn Malmgrens plan till överdäckningen av Hammarbyvägen med en koppling till Kalmgatan. En ordentlig utredning över trafikströmmarna bör göras då det kan befaras att denna gata kommer leda till genomfartstrafik till Olaus Magnus väg. Alternativa sträckningar behöver därför prövas för denna förbindelse.

Vi vill också särskilt påpeka att säkerheten kring alla vägar i programområdet bör ses över. Det gäller t.ex. en enhetlig hastighetsbegränsning och att de nya gator som planeras blir så breda att alla trafikantslag kan rymmas på ett säkert sätt och att utryckningsfordon kan ta sig fram.

Kollektivtrafiken liksom parkeringssituationen i området är redan hårt ansträngd. Fler bostäder lär öka både antalet resande och bilinnehavet ytterligare. Kollektivtrafikfrågan behöver därför utredas vidare och en plan redovisas där utbyggnadstakten av bostäder koordineras med utbyggnaden av tunnelbanan till Nacka och de förbättringar den samt andra åtgärder kan medföra.

Nytorps Gärde

Vi stödjer idén om att bygga längs med kanterna vid Nytorps gärde och att i övrigt i samråd med boende och brukare rusta upp och utveckla parkområdet för rekreation och olika fritidsaktiviteter. Även här bör frågan prövas om det går att hitta andra alternativ till att dra infartstrafik till de nya bostäderna än de föreslagna lokalgatorna. Gestaltningen och höjden på byggnaderna mot Dalens sjukhus måste tänkas igenom så att förbindelsen till Enskededalen blir öppen och tillgänglig.

Vid Ystadsvägen måste problemet med dagvattnet lösas. Tanken med en vattenpark är spännande, men det får naturligtvis inte innebära någon säkerhetsrisk för barn som leker på gärdet.

Björkhagens centrum

Björkhagens centrum är sannolikt unikt i staden genom de två kulturhistoriskt blåklassade byggnader som finns där; Markuskyrkan ritad av Sigurd Lewerentz och det vita punkthuset ritad av Georg Varhelyi. Det finns ett stort behov av att utveckla Björkhagens centrum som idag egentligen inte är mer än en vägkorsning. Sedan förvaltningsbyggnaden tillkom har emellertid möjligheterna till en naturlig

platsbildning begränsats. Vi menar att man i det fortsatta utredningsarbetet ska pröva alla möjligheter att skapa en öppen plats där människor och verksamheter kan mötas. En andra uppgång till T-banan kan ingå i en sådan prövning.

Samlingslokaler

Både Hammarbyhöjden och Björkhagen saknar idag samlingslokaler för förenings- och kulturlivet. I det kommande detaljplanearbetet måste sådana lokaler planeras in.

- 3) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar att avge nedanstående svar på programremiss för stadsdelarna Hammarbyhöjden och Björkhagen samt att nämnden godkänner kontorets förslag till reviderat utredningsbeslut omfattande 10 mnkr.

Samrådsprocessen

Den samrådsprocess som ännu pågår har varit väl genomförd. Genom att ta med dialogpaviljongen dit människor finns i stadsdelen har det funnits möjlighet för fler att delta i samtalet och det leder förhoppningsvis till en bättre förankring och inarbetning av den kunskap som finns lokalt. Mot bakgrund av den ambitiösa dialogprocessen blir det viktigt att också tydligt visa på hur synpunkterna från samrådet tas vidare i det fortsatta arbetet.

Hammarbyskogen

Hammarbyskogen har stort ekologiskt värde och ligger som en viktig länk mellan Nackareservatet och Årstaskogens kommande naturreservat. Nackareservatet är i sin tur en del av den regionala Tyrestakilen. Sambandet Tyrestakilen och Årstaskogen, är idag svagt och fungerar endast för de mest störningsokänsliga djurarterna, och för växter som lätt sprider sig över stora avstånd. Genom att ytterligare försvaga spridningssambandet så kommer på sikt arter från Årstaskogen försvinna utan möjlighet att åter vandra in. Det kan då det leda till att skogen som ekosystem blir instabilt vilket kan innebära ökade kostnader p g a att området blir mer skötselkrävande och dess ekosystemtjänster fungerar sämre. Det innebär dessutom minskat rekreativt värde för de som besöker skogen.

Detta är ett av flera projektet som ligger i anslutning till Nackareservatet eller Tyrestakilen och den sammanvägda bedömningen av konsekvenserna för den ekologiska funktionen för kilen som helhet är svår att bedöma utifrån det nuvarande underlaget. Under det kommande planeringsskedet

ska därför en särskild utredning tillsättas där samtliga byggprojekt som angränsar till kilen vägas samman vad gäller ekologisk funktion, ekosystemtjänster och rekreativt värde i förhållande till behovet av bostäder. Detta ska sedan ligga till grund för en helhetsbedömning om och i sådana fall hur det är möjligt att ta en del av Hammarbyskogen i anspråk för stadsutveckling.

Med utgångspunkt i värderingskartan av natur och ekologi som återfinns i områdesanalysen bör även undersökas hur det ekologiska värdet mellan Årstaskogen och Nackareservatet kan höjas till högsta nivå genom relevanta grönytekompressionsåtgärder.

Om den föreslagna gatudragningen bibehålls mellan bebyggelse och skog måste detta gaturum gestaltas på ett sätt som inte uppmuntrar biltrafik. Gröna gåfartsgator som tydligt ger prioritet till gång- och cykeltrafikanter förordas.

Överdäckning av Hammarbyvägen

Exploateringsnämnden anser att det ekologiska sambandet mellan Årstaskogen och Nackareservatet måste säkras. Här är en svag länk som, med den föreslagna exploateringen ytterligare försvagas. När nu Årstaskogen blir naturreservat är det avgörande för dess ekologiska funktion att spridningssambandet bibehålls. I den fortsatta planeringen bör detta beaktas och tydligt beskrivas hur detta görs. Nämnden ser dock positivt på möjligheten att bygga längs befintlig infrastruktur och binda samman stadsdelarna i enlighet med planprogrammets intentioner.

Nytorps gärde

Nytorps gärde är ett mycket uppskattat område och nämnden ställer sig positiv till att utveckla Nytorpsbadet och i samråd med de boende planera för hur fältet kan utvecklas i ännu högre grad till en stadspark för hela stadsdelen. Vad gäller bebyggelsen ser nämnden att man i första hand bör bygga på redan hårdgjorda ytor. Under det fortsatta planeringsarbetet bör marken kring Dalens sjukhus inarbetas i nära samarbete med Locum.

Om den föreslagna gatudragningen bibehålls mellan bebyggelse och park måste detta gaturum gestaltas på ett sätt som inte uppmuntrar biltrafik. Gröna gåfartsgator som tydligt ger prioritet till gång- och cykeltrafikanter förordas.

Övriga synpunkter

Parkeringsstalet ska vara högst 0,3 per lägenhet,

energianvändningen ska inte överskrida 45-50 kWh/kvm/år, tillgänglighetsfrågor ska vara prioriterade.

- 4) Ann-Margarethe Livh (V) föreslår att nämnden beslutar att avslå den del av förslaget som avser Hammarbyskogen och Nytorps gärde och att därutöver anföras:

Hammarbyskogen har stora ekologiska värden med såväl flerhundraåriga tallar och rödlistade arter. Skogen ingår även i ett sammanhängande stråk från Tyrestakilen, via Nackareservatet till Årstaskogen. Vänsterpartiet vill värna dessa gröna stråk som säkerställer den ekologiska kvaliteten genom att ekosystem binds ihop så att djur och frön kan förflytta sig mellan områdena. Nytorps gärde har redan i dag ett stort värde för stadsdelens medborgare och upplevs som en trygg, tillgänglig och värdefull landskapspark som många gärna vistas i och promenerar på.

Däremot ställer vi oss positiva till en överdäckning av Hammarby fabriksväg, vilket möjliggör nya bostäder som kan kompensera för att Hammarbyskogen och Nytorps gärde undantas från exploatering. Vi har även avsatt en miljard i vår senaste budgetreservation för att finansiera fler överdäckningar som liksom avsmalnade vägar med mindre trafik ger utrymme för ny bebyggelse i centrala lägen samtidigt som det ökar framkomligheten i staden för gång- och cykeltrafikanter och förbättrar områden som idag är utsatta av buller och avgaser.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Karl Malmqvist (C).

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Ann-Margarethe Livh (V) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Vid protokollet
Maria Stigle

Rätt utdraget intygar:
